

Riigikogu põhiseaduskomisjoni istungi protokoll nr 106

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 14. aprill 2025

Algus 11.15, lõpp 12.50

Juhataja: Ando Kiviberg (esimees)

Protokollija: Stella Rõbakov (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Ants Frosch, Katrin Kuusemäe, Kalle Laanet, Lauri Laats, Lauri Läänemets, Evelin Poolamets, Helir-Valdor Seeder, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Peeter Tali, Jaak Valge

Komisjoni ametnikud: Erle Enneveer (nõunik-sekretariaadijuhataja), Karin Tuulik (nõunik), Helin Leichter (nõunik)

Kutsutud: Siseministeeriumi nõunik Erik Salumäe ja Eesti Kirikute Nõukogu täitevsekretär Vilver Oras, Vabariigi Valimiskomisjoni liige Olari Koppel; riigi valimisteenistuse juht Arne Koitmäe; Justiits- ja Digiministeeriumi avaliku õiguse talituse nõunik Mariko Jõeorg-Jurtšenko; Eesti Linnade ja Valdade Liidu esindajad Tallinna Linnasekretär Priit Lello ja Tallinna Linnavalitsuse õigusteenistuse jurist Aljona Kallaste (2. päevakorrapunkt); Justiits- ja Digiministeeriumi karistusõiguse ja menetluse talituse nõunik Diana Kõmmus (3. päevakorrapunkt); Riigikogu Kantselei avalike suhete osakonna kommunikatsioonijuht Karin Kangro

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Isamaa fraktsiooni algatatud kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse muutmise seaduse eelnõu (544 SE) teise lugemise ettevalmistamine (menetlusotsuste tegemine)
3. Vabariigi Valitsuse algatatud korruptsioonivastase seaduse muutmise seaduse eelnõu (442 SE) teise lugemise ettevalmistamine (arutelu)
4. Eesti Viipekeeleseltsi algatatud kollektiivne pöördumine „Eesti viipekeeles päev lipupäevaks!“ (otsuse tegemine)
5. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Ando Kiviberg tegi ettepaneku kinnitada nädala töökava.

Riigikogu põhiseaduskomisjoni nädala (14.04.2025-20.04.2025) töökava.

Komisjoni istung esmaspäev, 14.04.2025 kell 11.15

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Isamaa fraktsiooni algatatud kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse muutmise seaduse eelnõu (544 SE) teise lugemise ettevalmistamine (menetlusotsuste tegemine)
3. Vabariigi Valitsuse algatatud korruptsioonivastase seaduse muutmise seaduse eelnõu (442 SE) teise lugemise ettevalmistamine (arutelu)
4. Eesti Viipekeele Seltsi algatatud kollektiivne pöördumine „Eesti viipekeele päev lipupäevaks!“ (otsuse tegemine)
5. Info ja muud küsimused

Komisjoni istung teisipäev, 15.04.2025 kell 14.00

1. Erakonnaseaduse ja krediitdiasutuste seaduse muutmise seaduse eelnõu (585 SE) teise lugemise ettevalmistamine (huvigruppide arvamuste ja muudatusettepaneku tutvustuse kuulamine)
2. Riigikogu otsuse „Rahvahääletuse korraldamine põlevkivist elektri tootmise küsimuses“ eelnõu (581 OE) esimese lugemise ettevalmistamine (menetlusotsuste tegemine)
3. Kollektiivne pöördumine „Petitsioon Eestis alaliselt elavate välisriikide kodanike ja kodakondsuseta isikute valimisõiguse äravõtmise vastu“ (kontaktisiku kuulamine ja arutelu)
4. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Ando Kiviberg, Katrin Kuusemäe, Kalle Laanet, Lauri Läänemets, Evelin Poolamets, Helir-Valdor Seeder, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Peeter Tali, Jaak Valge).

2. Isamaa fraktsiooni algatatud kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse muutmise seaduse eelnõu (544 SE) teise lugemise ettevalmistamine (menetlusotsuste tegemine)

Ando Kiviberg sõnas, et tänasel istungil kuulatakse ära huvigruppide arvamused, hääletatakse muudatusettepanekuid ja tehakse menetlusotsused. Ta andis sõna Vabariigi Valimiskomisjoni liikmele Olari Koppelile.

Olari Koppel lausus, et seoses põhiseaduse muutmisega on vajalik mõne kuupäeva muutmine kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduses, mistõttu eelnõu näeb ette, et valimisringkondade moodustamise tähtaega tuleks nihutada. Nendes küsimustes on Vabariigi Valimiskomisjon nõus eelnõu põhisisuga, et sel viisil neid tähtaegu muutma peab ja muuta saab. Valimiskomisjon on seisukohal, et seadust muutes võiks arvestada vajaliku ajareserviga, et ei oleks olukorda, kus erinevate toimingute vahele ei jääks aega või jääb napilt üks päev. Ta sõnas, et üks arutelu koht on selles, kas kohaldada seda muudatust ühekordselt või arvestades seda, et järgmistel kohalikel valimistel 2029. aastal ollakse uue olukorraga harjunud, jääks see püsivalt. See on pigem Riigikogu otsustada, kumb variant on parem. Vabariigi Valimiskomisjon ja Riigi Valimisteenistus on selle osas konservatiivsemad. Ta lausus, et kuna tegemist on suvise ajaga, siis volikogu istungite korraldamisel tähtaegade püsiv lühendamine võib tekitada teatud organisatsioonilisi ebamugavusi.

Priit Lello sõnas, et tegemist on sisuliselt Tallinna linna tegevust korraldava seadusmuudatusega. Nende volikogu töörütm on selline, et volikogu lõpetab oma töö juuni

keskpaigas ja alustab uuesti tööd 21. augustil. See on põhjusega augusti teine pool, selleks, et volikogu oleks töövõimeline, arvestatakse ka volikogu liikmete elu- ja töökorraldusega. Nende arvates võiksid muudatused olla rakendatud ühekordselt, mitte alaliselt. Näiteks, kui 1. juuni muutub alaliselt 15. juuliks, siis see muudab ka seda, et volikogu peab hakkama käima koos suveperioodil, mis ei ole mõistlik. Eelnõus olev valimisringkondade moodustamise otsuse aeg hiljemalt 60. päeval enne valimispäeva on selles valguses neile probleem. Sellisel juhul peab volikogu tulema kokku enne 21. augustit. Ta ütles, et on seda arutanud ka Tallinna Linnavolikogu esimehega ja prooviti leida variante, mis oleks optimaalne aeg volikogu erakorralise istungi kokkukutsumiseks. Nende ettepanek oli, et see kuupäev võiks olla 11. august.

Arne Koitmäe ütles, et selline eelnõu lahendus, et muudatus oleks ühekordne, tundus neile mõistlik. Tallinna linna ettepaneku osas ütles ta, et kuna see on ühekordselt selle aasta valimistel, siis ei ole 11. augusti kuupäeva osas probleemi.

Mariko Jõeorg-Jurtšenko sõnas, et ka nemad pigem näeksid, et muudatus võiks olla ühekordne. Täpse kuupäeva osas ütles ta, et eelkõnelejad avasid väga hästi neid aspekte, mida peaks arvesse võtma.

Erik Salumäe selgitas, et kirikute ja koguduste seaduses on üks huvitav asi olnud juba 1993. aastast, mida ükski elus olev inimene ei ole suutnud meenutada ja dokumendid ei kinnita. Selleks on küsimus, miks seoti vaimuliku staatus hääleõiguslikkusega kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel. See konstruktsioon on olnud üldiselt sama. Vaimulik võib olla isik, kes on hääleõiguslik kohaliku omavalitsuse valimistel või erandina saab ta taotleda elamisluba. See on ka 2002. aasta seaduses sama moodi ja ka kehtivas seaduses. Seetõttu on tekkinud osaliselt põhjendatud küsimus vaimulikel, kes on langenud sensitiivsesse konteksti, et kas kõik saavad oma ametis jätkata. Eelnõuga 570 SE seda muudatust ei tehtud, kuna siin mängis rolli see kontekst, kuidas toimus põhiseaduse muudatuste menetlemine. Kuni lõpphääletuseni ei olnud kindel, kas need muudatused tulevad ja millises redaktsioonis need tulevad.

Seni ei olnud usulistel ühendustel nende redaktsioonide praktikas ühtegi probleemi, aga kuna nüüd liiguvad hääleõiguslikkuse alt välja pikaajalise elaniku elamisloaga inimesed, siis ongi see olukord, kus kirikute ja koguduste seaduse § 20 teine lõige, mis puudutab elamisloa taotlemist väljaspool Eestit olevatele vaimulikele, ei ole piisavalt õigusselge, et seda lahendada. Seetõttu on Siseministerium ise proaktiivselt pakkunud välja selle muudatuse. Kõik need alused on tegelikult vaimuliku töös olnud ka praegu. Viisa alusel on olnud siin vaimulikud, kes kutsutakse Eestisse kuni elamisloa saamiseni. Samamoodi töötavad viisa alusel need vaimulikud, kes tulevad suvel mingisse kogudusse asendusvaimulikeks, kes selles kontekstis elamisluba ei taotle. See on mõistlik lahti siduda hääleõiguslikkusest selleks, et fikseerida ära, et vaimulik võib-olla igaüks, kellel on Eestis viibimiseks seaduslik alus. Seda lauset on vaja selleks olukorraks, kui tal enam seaduslikku alust ei ole, ehk siis saab öelda, et selline isik ei saa olla vaimulik ja siin on need erandid. Kui ta on näiteks välisriigis asuva usulise ühenduse juhtorgani liige, siis tal ei pea olema Eestis seaduslikku viibimisalust. Samuti on mitmetel konfessioonidel olemas diasporaa kogudused väljaspool Eestit, kus paljud ei ole kodanikud, vaid on teiste riikide kodanikud. Ka neil ei pea olema Eestis viibimiseks seaduslikku alust, kuna nende tegutsemiskoht on väljaspool Eestit. Ta sõnas, et ministeriumi ja usuliste ühendustega koostöös tegid nad kiire kooskõlastamisringi. Kirikute Nõukogu kaudu saadeti see välja kümnele liikmeskirikule. Nemad ise saatsid selle välja veel nendele,

kes ei kuulu Kirikute Nõukogusse ning seal oli tagasiside selline, et ettepanekuid ei tehtud. Seega saab öelda, et see redaktsioon on nende hinnangul olnud usulistele ühendustele sobiv, neile on antud piisav aeg sellega tutvumiseks ja see peaks katma kõik alused nende tegevuseks.

Ta selgitas, et on oluline lahendada see menetluslikult siin, kuna see on olnud õigusloomes loogiline, kui kõrgemal seisva akti muudatustest tulenevad alamal seisvate aktide muudatused, siis tehakse neid samas seaduses. Lisaks on ajaline moment, kuna kirikute ja koguduste seaduse muutmise teema on rahvusvaheliselt piisavalt sensitiivne ja seda kasutatakse ära, sealhulgas ka seda küsimust, nagu nüüd oleks ebakindlus selles osas, kas kõik vaimulikud saavad oma ametis jätkata. Sellest tulenevalt on selline lahendus pakutud. Ta märkis, et ka Vabariigi Presidendi Kantselei teadaolevalt ootab selle küsimuse lahendust kõrvuti selle protsessiga, mis toimub eelmisel nädalal vastu võetud seaduse väljakuulutamise teemal.

Vilver Oras lausus, et nemad saatsid eelnõu oma liikmeskirikutele, kust tagasisidet tuli suhteliselt vähe, mis näitab, et probleemi ei olnud. Ta ütles, et kui põhiseaduse muudatus tuli, siis oli kirikute reaktsioon üsna kiire ja küsimusi tekkis väga palju. See ilmselt näitabki muudatuse vajalikkust. Liikmeskirikud on selle info kõik teadmiseks võtnud, on eelnõuga tutvunud ja praeguse tagasiside kohaselt peaks see sobima.

Peeter Tali küsis, vaadates Moskva kiriku patriarhi Kirilli tegevust, siis kas Kirikute Nõukogu on arutanud Moskva kiriku Kirikute Nõukogust väljaarvamist ja kui ei ole, siis miks.

Vilver Oras vastas, et nad on seda arutanud, aga kuna antud juhul on Kirikute Nõukogu juhatus leidnud, et Eesti Kristlik Õigeusu Kirik ei ole rikkunud Eesti Kirikute Nõukogu põhikirja ega eksinud nende tingimuste vastu, mis on liikmelisuse aluseks, siis neil ei ole praegu olnud alust seda sammu astuda.

Ando Kiviberg tänas külalisi ettekannete eest. Ta palus põhiseaduskomisjoni nõunikul tutvustada muudatusettepanekuid.

Helin Leichter selgitas, et muudatusettepanek nr 1 on Siseministeeriumi ettepanek täiendada eelnõu kirikute ja koguduste seaduse (KiKoS) § 20 lõigete 1 ja 2 muutmisega.

Muudetakse eelnõu pealkiri ning kirikute ja koguduste seaduse § 20 lõiked 1 ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

”(1) Usulise ühenduse vaimulik võib olla täisealine teovõimeline isik, kellel on Eestis viibimiseks seaduslik alus. Eestis viibimiseks seadusliku aluse olemasolu nõuet ei kohaldata usulise ühenduse vaimuliku juhi või vaimuliku suhtes, kelle tegutsemiskoht asub selle usulise ühenduse põhikirjaga seonduvalt väljaspool Eestit.

(2) Vaimulikule esitatavad muud nõuded kehtestab usuline ühendus.”

Ta jätkas, et muudatusettepaneku nr 2 eesmärk on kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse (KOVVS) muutmine tulenevalt Riigikogus 26.03.2025 vastu võetud ja 08.04.2025 Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutatud (09.07.2025 jõustuva) Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmise seadusega, millega muudetakse hääleõigust kohaliku omavalitsuse valimistel.

Hääletamisõigust reguleerivad sätted viiakse kooskõlla põhiseadusega. Samuti täiendatakse KOVVS-i §-ga 70⁴, mis sätestab 2025. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu

valimistel valimisringkondade moodustamise tähtaja. Muudatusettepanekute loetelu kavandis oli see hiljemalt 2025. aasta 8. augustil, kui tänasel komisjoni istungil tehti ettepanek, et tähtaeg oleks hiljemalt 2025. aasta 11. augustil. Volikogu jaotab mandaadid valimisringkondade vahel, lähtudes valijate arvust rahvastikuregistri andmete põhjal 2025. aasta 15. juuli seisuga.

Ando Kiviberg küsis kas komisjon on nõus, et valimisringkonnad moodustatakse hiljemalt 2025. aasta 11. augustil ja märkis, et komisjoni nõusolekul muudetakse valimisringkondade moodustamise tähtjaks hiljemalt 2025. aasta 11. augustil.

Kalle Laanet ütles, kuna me muudame selle eelnõu pealkirja, siis oleks tema ettepanek pressiteenistusele väga selgelt kajastada, keda ja kui palju see teema puudutab, et avalikkuses oleks rohkem selgust.

Helir-Valdor Seeder küsis esimese muudatusettepaneku osas, kas see mis puudutab välisriigis asuv usuorganisatsiooni vaimulikku laieneb väliseesti koguduste vaimulikele ja näiteks ka Moskva patriarhile.

Ando Kiviberg sõnas, et ei oska sellele vastata ning täpsustame seda täiendavalt.

Helir-Valdor Seeder jätkas, et see kirikute ja koguduste seaduse muudatus siin on tegelikult tööõnnetus. See muudatus ei ole kuidagi seotud ainult põhiseaduse muudatusega. Selle muudatuse tegemine oleks mõistlik olnud teha sõltumata põhiseaduse muudatusest. Ta ütles, et on kahetsusväärne, et seda ei tehtud ära. Nüüd oli arutelu, kas alгатada kirikute ja koguduste seaduse muutmise, mida jõuaks juuliks menetleda ka läbi õiguskomisjoni või panna see siia sabasse. Mugav on see panna siia sabasse sisse ja see muutub alaliseks ega ole seotud ainult ühekordsete valimistega. Ta palus ametnikel enda eelnev küsimus välja selgitada.

Ando Kiviberg pani hääletusele muudatusettepanekute loetelu kavandis oleva muudatusettepaneku nr 1.

1. Teha eelnõus järgmised muudatused:

1.1. Muuta eelnõu pealkiri ja sõnastada see järgmiselt:

„Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse ning kirikute ja koguduste seaduse muutmise seadus“.

Selgitus: Muudatusettepanek on Siseministeeriumi ettepanek täiendada eelnõu kirikute ja koguduste seaduse (KiKoS) § 20 lõigete 1 ja 2 muutmisega.

Riigikogu võttis 26. märtsil 2025 vastu muudatused Eesti Vabariigi põhiseaduses, millega muudetakse hääleõigust kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel. Nii nagu nendest muudatustest tulenevalt on vaja enne põhiseaduse muudatuse jõustumist muuta kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadust, tuleb muuta ka kirikute ja koguduste seadust, kuivõrd selle § 20 lõige 1 seob õiguse olla vaimulik hääleõiguslikkusega kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel.

1.2. Täiendada eelnõu §-ga 2 järgmises sõnastuses:

„§ 2. Kirikute ja koguduste seaduse muutmine

Kirikute ja koguduste seaduse § 20 lõiked 1 ja 2 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

”(1) Usulise ühenduse vaimulik võib olla täisealine teovõimeline isik, kellel on Eestis viibimiseks seaduslik alus. Eestis viibimiseks seadusliku aluse olemasolu nõuet ei kohaldata usulise ühenduse vaimuliku juhi või vaimuliku suhtes, kelle tegutsemiskoht asub selle usulise ühenduse põhikirjaga seonduvalt väljaspool Eestit.

(2) Vaimulikule esitatavad muud nõuded kehtestab usuline ühendus.”.

Selgitus: KiKoS § 20 lõiked 1 ja 2 on praegu kehtivas redaktsioonis järgmised:

„(1) Usulise ühenduse vaimulik võib olla isik, kellel on hääleõigus kohalike omavalitsuste valimistel. Vaimulikule esitatavad muud nõuded kehtestab usuline ühendus.

(2) Usulise ühenduse juhatusel on õigus kutsuda vaimulikku väljastpoolt Eestit ning taotleda töö- ja elamisluba välismaalasest vaimulikule vastavalt välismaalaste seaduses ja muudes õigusaktides sätestatule.”

Lõike 1 praegune teine lause säilitatakse olemasolevas sõnastuses, kuid viiakse õigusselguse huvides lõike 2 tekstiks. Edaspidi sisaldaks lõige 1 kõik need nõuded, mida riik on pidanud vajalikuks seaduse tasandil seoses vaimulikuks olemise õigusega sätestada.

Lõike 1 senise esimese lause muutmise seotakse vaimulikuks olemise õiguse lahti hääleõiguslikkusest kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel. Sättes nähakse ette, et vaimulik peab olema täisealine ja teovõimeline. Lõike 1 esimese lause teise poole eesmärk on sätestada, et usulise ühenduse vaimulik võib olla isik, kellel on Eestis viibimiseks seaduslik alus. Enesestmõistetavalt on need Eesti Vabariigi ja Euroopa Liidu kodanikud, samuti aga isikud, kellel on pikaajalise elaniku elamisluba, tähtajaline elamisluba, elamisõigus Eestis, viisa, välislepingust tulenev alus Eestis viibimiseks vms. Põhjalikum loetelu ja kirjeldus nendest viibimisalustest sisalduvad Euroopa Liidu kodaniku seaduses ja välismaalaste seaduses. Võrreldes lõike 2 kehtiva redaktsiooniga on uus regulatsioon kindlasti õigusselgem ning peaks katma kõik viibimisalused.

Lõike 1 teises lauses toodu kehtivast seadusest puudub. Selle lause eesmärk on tuua välja need põhjendatud juhtumid, mil usuline ühendus loeb oma põhikirja järgi vaimulikuks juhiks või vaimulikuks kellegi, kes seonduvalt oma tööülesannete spetsiifikaga ei pea Eestis viibima. Nendeks on näiteks välisriigis asuvas vaimulikus keskuskes tegutsevad kõrgemad vaimulikud juhid, kellel on teatud juhtimis- vm ülesandeid siinse usulise ühenduse tegevuses, või kiriku koosseisu kuuluvate diasporaas asuvate koguduste vaimulikud, keda sinne kirik loeb keskselt enda vaimulikeks. Selline regulatsioon avardab kindlasti võrreldes kehtiva regulatsiooniga usuliste ühenduse võimalusi määrata ise need tingimused, millistele peab väljaspool Eestit tegutsev vaimulik vastama.

Põhiseaduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (poolt 7: Kalle Laanet, Timo Suslov, Peeter Tali, Katrin Kuusemäe, Pipi-Liis Siemann, Ando Kiviberg, Jaak Valge; vastu: 0; erapooletuid 0; ei hääletanud 4: Lauri Laats, Ants Frosch, Evelin Poolamets, Helir-Valdor Seeder).

Ando Kiviberg pani hääletusele muudatusettepanekute loetelu kavandis oleva muudatusettepaneku nr 2.

2. Muuta eelnõu tekst ja sõnastada see järgmiselt:

„§ 1. Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse muutmine

Kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 5 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

”(2) Hääletamisõigus on kodakondsuseta isikul, kes vastab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tingimustele ja elab Eestis pikaajalise elaniku elamisloa või alalise elamisõiguse alusel.”;

2) paragrahvi 5 lõige 2 tunnistatakse kehtetuks;

3) paragrahv 5¹ tunnistatakse kehtetuks;

4) paragrahvi 57 lõikes 2 asendatakse tekstiosa ”§ 5 lõigetes 1–4” tekstiosaga ”§ 5 lõigetes 1, 3 ja 4”;

5) paragrahvi 57¹ lõikes 2 asendatakse tekstiosa ”§ 5 lõigetes 1–4” tekstiosaga ”§ 5 lõigetes 1, 3 ja 4”;

6) seadust täiendatakse §-ga 70⁴ järgmises sõnastuses:

”§ 70⁴. Valimisringkondade moodustamine ja nende vahel mandaatide jaotamine 2025. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel

2025. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel moodustatakse valimisringkonnad hiljemalt 2025. aasta 11. augustil ja volikogu jaotab mandaadid valimisringkondade vahel, lähtudes valijate arvust rahvastikuregistri andmete põhjal 2025. aasta 15. juuli seisuga.”.

§ 2. Seaduse jõustumine

(1) Käesoleva seaduse § 1 punktid 1 ja 3 jõustuvad 2025. aasta 9. juulil.

(2) Käesoleva seaduse § 1 punktid 2, 4 ja 5 jõustuvad 2026. aasta 1. märtsil.

(3) Käesoleva seaduse § 1 punkt 6 jõustub järgmisel päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.“

Selgitus: Muudatusettepaneku eesmärk on kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse (KOVVS) muutmine tulenevalt Riigikogus 26.03.2025 vastu võetud ja 08.04.2025 Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutatud (09.07.2025 jõustuva) Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmise seadusest, millega muudetakse hääleõigust kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel. Põhiseaduse muudatuse kohaselt on kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel seaduses ettenähtud tingimustel hääleõiguslikud selle omavalitsuse maa-alal püsivalt elavad Eesti kodanikud ja kodakondsuseta isikud, kes on vähemalt kuusteist aastat vanad. Kodakondsuseta isikute hääleõigus jäetakse põhiseadusest välja pärast järgmisi, st pärast 19.10.2025. aastal toimuvaid kohaliku omavalitsuse volikogu valimisi ja sellekohane põhiseaduse muudatus jõustub 01.03.2026. EL-i kodanike hääleõigus tuleneb EL lepingutest ning on põhiseaduses kaetud läbi Eesti Vabariigi põhiseaduse täiendamise seaduse.

KOVVS § 5 lõige 1 sätestab, et hääletamisõigus on Eesti kodanikul ja Euroopa Liidu kodanikul, kes on valimispäevaks saanud 16-aastaseks ja kelle püsiv elukoht asub vastavas vallas või linnas. KOVVS § 5 lõike 2 kehtiva redaktsiooni kohaselt on hääleõigus välismaalasel, kes vastab sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud tingimustele ja elab Eestis pikaajalise elaniku elamisloa või alalise elamisõiguse alusel. Muudatusettepaneku kohaselt jõustub 09.07.2025 KOVVS § 5 lõike 2 redaktsioon, mille kohaselt on hääletamisõigus kodakondsuseta isikutel, kes vastavad sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud tingimustele ja elavad Eestis pikaajalise elaniku elamisloa või alalise elamisõiguse alusel (§ 1 p 1 ja § 2 lg 1, uue numeratsiooni järgi § 3 lg 1). 01.03.2026 jõustuva eelnõu § 1 punktiga 2 tunnistatakse KOVVS § 5 lõige 2 kehtetuks (§ 1 p 2 ja § 2 lg 2, uue numeratsiooni järgi § 3 lg 2) ja edaspidi osalevad kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel vaid Eesti kodanikud ja Euroopa Liidu kodanikud.

Eelnõu § 1 punktis 3 olev muudatus on seotud KOVVS § 5 lõike 2 muutmisega, millest jäetakse välja sõna „välismaalased“. Eelnõu § 1 punktid 4 ja 5 on eelnõu § 1 punktist 2 tulenev tehniline muudatus.

Muudatusettepanekuga täiendatakse KOVVS-i §-ga 70⁴, mis sätestab, et 2025. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel moodustatakse valimisringkonnad hiljemalt 2025. aasta 11. augustil ja volikogu jaotab mandaadid valimisringkondade vahel, lähtudes valijate arvust rahvastikuregistri andmete põhjal 2025. aasta 15. juuli seisuga. KOVVS-i kehtiva redaktsiooni § 8 lõige 6 näeb ette valimisringkondade moodustamise hiljemalt 90. päeval enne valimispäeva. Otsuses määratakse ringkondade numeratsioon, piirid ning mandaatide arv igas ringkonnas (KOVVS § 8 lõige 5). KOVVS § 9 lõike 1 kohaselt jaotab volikogu mandaadid valimisringkondade vahel, lähtudes valijate arvust rahvastikuregistri andmete põhjal valimisaasta 1. juuni seisuga. Algatatud seaduseelnõu 544 SE kohaselt moodustatakse valimisringkonnad hiljemalt 60. päeval enne valimispäeva, seega langeb valimisringkondade moodustamise lõpptähtaeg ja kandideerimise algus samale päevale (60. päev enne valimispäeva). Valimisringkonnad peavad olema moodustatud aga enne kandideerimisperioodi algust. Arvestada tuleb KOVVS § 8 lõikega 7, mille kohaselt avalikustab volikogu valimisringkondade moodustamise otsuse kolme tööpäeva jooksul, arvates otsuse vastuvõtmise päevast. Seetõttu on vajalik jätta valimisringkondade moodustamise ja kandideerimise alguse vahele mõistlik ajavahemik, mis on oluline ka valimiste infosüsteemi seisukohast.

Algatatud seaduseelnõu 544 SE kohaselt jääks KOVVS-i püsivalt säte, mille kohaselt lähtutakse edaspidi mandaatide jaotamisel valijate arvust valimisaasta 15. juuli seisuga (KOVVS § 9 lõike 1 muutmise). Mandaatide jaotamise aluseks oleva kuupäeva muutmise mõjutaks püsivalt kohaliku omavalitsuse volikogude töökorraldust ja väljakujunenud tööpraktikat, kus suvel reeglina istungeid ei toimu ja tekiks kohustus valimisaastatel koguneda juulis või augusti alguses.

Muudatusettepaneku kohaselt kehtivad KOVVS-i § 8 lõike 6 ja § 9 lõike 1 muudatused ajutiselt vaid 2025. aasta kohaliku omavalitsuse volikogu valimistel ning on seetõttu esitatud KOVVS-i lõppsätetes. Nende KOVVS-i tähtaegade püsiv muutmise ei ole põhjendatud.

Põhiseaduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Ando Kiviberg, Katrin Kuusemäe, Kalle Laanet, Lauri Laats, Evelin Poolamets, Helir-Valdor Seeder, Pipi-Liis

Siemann, Timo Suslov, Peeter Tali, Jaak Valge, Ants Frosch).

Ando Kiviberg märkis, et eelnõu on ka läbinud keele- ja normitehnilise toimetuse. Ta tegi ettepaneku teha menetlusotsused.

Otsustati:

2.1. Teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 23.04.2025 (konsensus: Ants Frosch, Ando Kiviberg, Katrin Kuusemäe, Kalle Laanet, Lauri Laats, Evelin Poolamets, Helir-Valdor Seeder, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Peeter Tali, Jaak Valge).

2.2. Teha ettepanek teine lugemine lõpetada (konsensus: Ants Frosch, Ando Kiviberg, Katrin Kuusemäe, Kalle Laanet, Lauri Laats, Evelin Poolamets, Helir-Valdor Seeder, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Peeter Tali, Jaak Valge).

2.3. Kui teine lugemine lõpetatakse, teha ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda ja viia läbi lõpphääletus 06.05.2025 (konsensus: Ants Frosch, Ando Kiviberg, Katrin Kuusemäe, Kalle Laanet, Lauri Laats, Evelin Poolamets, Helir-Valdor Seeder, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Peeter Tali, Jaak Valge).

2.4. Määrata juhtivkomisjoni esindajaks põhiseaduskomisjoni esimees Ando Kiviberg (konsensus: Ants Frosch, Ando Kiviberg, Katrin Kuusemäe, Kalle Laanet, Lauri Laats, Evelin Poolamets, Helir-Valdor Seeder, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Peeter Tali, Jaak Valge).

Evelin Poolamets ütles, et kuna on olemas ka viimased kohtulahendid sellest, kuidas tuvastada kandideeriija püsiv elukoht, siis komisjon peaks sellega tegelema. Enam ei kehti need seadused, et rahvastikuregistris olev elukoht oleks püsiv. Ta küsis, kas põhiseaduskomisjon ei peaks sellega tegelema ja neid norme sättima nii, et oleks üheselt arusaadav.

Kalle Laanet vastas, et Riigikogu liikmed on ette valmistanud ühe eelnõu, mis peaks seda õiguslikult muutma. Loodetavasti sellel nädalal saavad kõik fraktsioonid selle mustandi tutvumiseks.

3. Vabariigi Valitsuse algatatud korruptsioonivastase seaduse muutmise seaduse eelnõu (442 SE) teise lugemise ettevalmistamine (arutelu)

Ando Kiviberg selgitas, et komisjon on arutanud seda eelnõu teise lugemise ettevalmistamiseks siiani kokku neljal istungil - 14. oktoobril ja 16. detsembril 2024 ning 25. veebruaril ja 11. märtsil sellel aastal. Eelnõule esitas tähtjaks, 25.09.2024, muudatusettepaneku Eduard Odinets. Lisaks esitas komisjoni 11.03.2025 istungil eelnõule muudatusettepaneku Anastassia Kovalenko-Kõlvart. Viimati nimetatud muudatusettepanek esitati seega tähtaega ületades, mida A. Kovalenko-Kõlvart ütles ka komisjoni istungil.

Erle Enneveer selgitas, et ta ei tea, kuidas täna komisjonis selle eelnõu arutelu läheb, kas komisjon otsustab selle eelnõu menetlusotsused täna ära teha või mitte, kuid ta koostas tänase arutelu tarbeks komisjonile muudatusettepanekute loetelu kavandi, mille komisjon saab täna eelnõu arutamisel aluseks võtta. Kavandisse kantud võimalikud komisjoni poolsed muudatusettepanekud on need, mis jäid tema hinnangul komisjoni erinevatelt aruteludelt sõelale. Esimesed kaks võimalikku komisjonipoolset muudatusettepanekut puudutavad seotud isikuid. Need on needsamad, mis Justiis- ja Digiministeerium esitas komisjonile oma 9.12.2024. a kirjaga. Muudatusettepanekud number 3-6 on sellised, mis peaksid muutma

eelnõu sätteid selgemaks ja paremaks.

Diana Kõmmus sõnas, et kui rääkida toimingu piirangust ja sellest, mis hetkel peab inimene ennast otsuse tegemisest taandama, siis esimeses etapis peab aru saama, kas inimene on üldse ametiisik või mitte. See on keeruline etapp, mille lahendus on see, et asutus peab isikule seda ütleva. Kui on jõutud arusaamisele, et inimene on ametiisik ja talle kohaldub kogu korruptsioonivastase seaduse (KVS) regulatsioon, siis järgmine küsimus on see, kas see isik, kellega tegevus, otsus või toiming on seotud, on ametiisikuga seotud isik. D. Kõmmus tõi välja, et KVS § 7 lõike 1 punktist 4, mis sätestab seotud isiku mõiste, on väga keeruline aru saada. Seda sätet on võimalik tõlgendada üsna laialt, samuti on seda võimalik tõlgendada üsna kitsalt. Ta märkis, et kohtud on selgelt leidnud, et KVS § 7 lõike 1 punkti 4 tuleks tõlgendada üsna kitsalt. Normi tuleb tõlgendada kitsalt siis, kui inimesele tahetakse ette heita süütegu või väärtegu. Seega selle jaoks, et see säte oleks põhiseadusega kooskõlas, tõlgendatakse seda kitsendavalt. Justiis- ja Digiministerium soovib remontida KVS § 7 lõike 1 punkti 4 selliselt, et see oleks inimesele arusaadavam ka laia kohtupraktikat teadmata. Ta sõnas, et kui seotud isiku mõiste juures jõutakse järeldusele, et tegemist ei ole seotud isikuga, ei ole teema veel lõpetatud ja kolmandas etapis võib vastus olla siiski, et tegemist on olulise huviga, mistõttu peab toimingupiirangut kohaldama (KVS § 11 lg 1 p 2).

Ando Kiviberg palus D. Kõmmusel tuua sellistest olukordadest rohkem elulisi näiteid.

Evelin Poolamets uuris, et kui volikogu liige käib spordiklubis ja peab seejärel volikogu liikmena otsustama sellele spordiklubile toetuse andmise üle, siis kas see spordiklubi on tema suhtes seotud isik.

Diana Kõmmus vastas, et esimene küsimus on see, kas volikogu liige on ametiisik. Seda ta on. Järgmiseks küsimuseks on see, kas see spordiklubi on temaga seotud isik. Kui isikul ei ole selles spordiklubis osalust ja spordiklubi ei ole teda spetsiifiliselt mõjutanud, siis ilmselt ei ole spordiklubi seotud isik. Väga erilisel juhul, kui isik teeb mingit sporti, mille jaoks on Eestis ainult üks spordiklubi ja isik tahab minna maailmameistrivõistlustele läbi selle klubi, siis võiks öelda, et see spordiklubi on volikogu liikme suhtes seotud isik. Kui inimene lihtsalt käib spordiklubis, ei ole see klubi tõenäoliselt temaga seotud isik.

Jaak Valge sõnas, et tegelikult peaksime asju konkreetsemaks tegema, aga nüüd venitatakse selle tõlgendamisega asi hoopis laiemaks. Tema arvates on see eelnõu liigse bürokraatiaga üleküllastatud.

Diana Kõmmus kommenteeris, et seotud isikute muutmise ettepanek peakski hoidma ära olukorrad, kus inimesi sunnitakse minema läbi pikast kriminaalmenetlusest ja sellega tehakse neile liiga. Mõte on see, et see seadus peaks olema väga lihtsasti arusaadav. Ta ütles, et nende ettepanek koosneb kahest osast ja idee on selles, et nii palju kui vähegi võimalik, peaksid seotud isikud olema seaduses üles loetletud. Selleks, et seda teha, tuleks esmalt KVS § 7 lõike 1 punktis 1 laiendada isikute ringi võrreldes tänasega, ja teisalt, punktis 4 nimetatud seotud isiku mõistet kitsendada. Punkt 4 läheks kehtiva sõnastusega võrreldes väga kitsaks. Praegu on nad sõnastanud selle nii, et punktis 4 nimetatud seotud isik on ainult see inimene, kes väljaspool ametiseisundit sedavõrd oluliselt ja vahetult ametiisikut mõjutab, et ametiisik ei saa täita avalikku ülesannet ausalt ja erapooletult. Kogu KVS-i mõte on selles, et avalikku võimu

teostatakse ausalt ja erapooletult ning kui on midagi, mis seda takistab, siis sellisel juhul on tegemist seotud isikuga, aga muul juhul on konkreetne loetelu seaduses.

Pipi-Liis Siemann sõnas, et kohaliku omavalitsuse volikogu liikmel on huvi väga paljude teemade vastu. See ei tähenda, et see oleks kuidagi korruptiivne. Talle tundus, et väga väheks jääb olukordi, kus kohalikes omavalitsustes võib julgelt ühe või teise otsuse poolt või vastu hääletada, sest paratamatult ollakse nende kõigiga seotud. Võib juhtuda nii, et kui keegi viskab üles kahtluse ja hakatakse vaatama, kas on mingisugunegi võimalik seos olemas, siis alati see leitakse. See viib sellisesse olukorda, kus inimesed ei julge enam otsuseid teha ega ühe või teise otsuse poolt ega vastu hääletada.

Diana Kõmmus kommenteeris, et see on iseenesest arusaadav, aga selliste olukordade jaoks on olemas ka erandid, näiteks üldakti erand, kohaliku omavalitsuse erand ja ka asendamatuse erand (KVS § 11 lg 3). Talle tundus, et neid erandeid ei taheta eriti palju rakendada, nende vastu on hirm. Samas ongi need olemas selle jaoks, et kui ei olegi inimest, kes mingi otsuse teeb, siis tulebki erandit rakendada ja otsus ära teha. Eelnõuga muudetakse ka erandi rakendamine lihtsamaks, piisab ametisse nimetamise õigust omava isiku teavitamisest ja kui ei ole võimalik teavitada, siis näiteks volikogu puhul on ainuke teavitamise võimalus veebileht. Asja mõte on see, et see oleks läbipaistev. Ta ütles, et tänane KVS-i toimingupiirangu säte ei ole ideaalne, lihtsasti mõistetakse, aga eelnõuga tehakse see siiski lihtsamaks ja paremaks.

Timo Suslov sõnas, et tal oli üks mõte, mida võiks arutada KVS § 7 lõike 1 punkti 1 sõnastamisel. Ta pakkus arutamiseks välja alternatiivi, mida kasutatakse Euroopa Parlamendi liikmete puhul ja mille on ette näinud ka OECD oma käsiraamatus. Tema hinnangul on see arusaadav ja lihtne tekst. Ta uuris, kas seda varianti võiks arutada.

Diana Kõmmus vastas, et ei ole jõudnud sellega veel põhjalikult tutvuda. Ta palus viiteid algallikatele. Ta ütles, et kui rääkida parlamentaarsest tegevusest, siis meil rakendub enamasti parlamendi puhul erand, ehk kui on üldakt, siis parlamendiliikmed ei pea ennast hääletamisest taandama isegi siis, kui neil on väga oluline isiklik huvi. Ta leidis, et see ei ole ilmselt õige koht paralleelide tõmbamiseks. See on keeruline teema ja tal tekkis seda alternatiivi lugedes palju küsimusi.

Timo Suslov märkis, et saadab D. Kõmmusele enda ettepaneku algallikad.

Helir-Valdor Seeder sõnas, et komisjon võiks T. Suslovi pakutud alternatiivset ettepanekut uurida ja püüda selgitada arutelu käigus välja parim lahendus. Ta märkis, et seda eelnõu on mitu korda arutatud, kuid oluliselt paremaks see ei lähe. Ta ütles, et tema arvates on näiteks isikul palju tugevam seos spordiklubiga siis, kui isik seal igapäevaselt käib ja kohalik omavalitsus seda klubi toetab. See on palju tugevam seos, kui ühekordne tiitlivõistlus. Ta sõnas, et kui D. Kõmmus tõlgendab seadust ühte moodi ja tema saab aru hoopis teistmoodi, siis tema arvates on see halb seadus.

Diana Kõmmus kommenteeris, et kui isikul alternatiivi ei ole, sest väikeses kohas ongi ainult üks jõusaal, siis on isik ilmselt väga huvitatud sellest, et kohalik omavalitsus seda klubi rahaliselt toetaks.

Ants Frosch lausus, et ta on Otepää Vallavolikogu liige ja neil oli volikogus hiljuti arutlusele see, kuidas vald toetab kohalikke spordiklubisid. Ta mõtiskles, et kuna tema lapsed käivad Otepää ainukeses ujumisklubis, siis kas ta peaks ennast taandama ujumisklubile toetuse määramise otsuse tegemisest. Ta ütles, et väikestes kohtades on see reaalne probleem.

Diana Kõmmus nõustus, et väikestes kohtades on see reaalne probleem ja selle jaoks on ka erand. Ta märkis, et selleks, et toimingupiirangu rikkumist ette heita, peab seal olema suhteliselt kõrge subjektiivne element ehk otsene tahtlus. A. Froschi kaasuse puhul, kui seal oli küsimus, kas anda toetust näiteks tenniseklubile või ujumisklubile ning valiti ujumisklubi, kuna seal käivad pereliikmed, siis see ei näe otseselt hea välja.

Ando Kiviberg lausus, et oleme selle teemaga paremal juhul keskpäigas ning seda tuleb kindlasti veel täiendavalt käsitleda. Talle tundus, et ei peaks keskenduma suhete nimekirjale ja selle lõplikkusele, vaid keskenduda tuleks sellele suhtele, sellele olukorrale või selle tagajärjele ehk läbipaistmatusele. Ta tõi paar näidet Viljandist. Esmalt oli juhtum, kus linnavalitsuse liige rääkis linnavalitsuses, et Viljandis on vaja teha arendusi, sest linnal on vaja eluasemeid juurde. Korduvate küsimuste peale, et ega tal ei ole sellega isiklikku seost, vastati, et isiklikku seost ei ole. Hiljem tuli välja, et seda projekti arendavat ettevõtet juhtis selle inimese poja elukaaslane. Teine juhtum oli seotud tema endaga. Viljandi linnas korraldati suur muusikapidu. Küsimus oli selles, kas Viljandi linn võiks anda muusikapeo tarbeks kasutada tasuta platse nii nagu varemgi. Ta oli ruumist väljumas, kui öeldi, et ta võiks vastata sellel teemal mõnele küsimusele. Pärast tõlgendati seda nii, et ta oli osalenud soodusotsuse tegemisel. Tema hinnangul mõjuks usaldusväärseks läbipaistvuse ja ebavõrdsuse küsimuse selge arusaam.

Helir-Valdor Seeder lausus, et A. Froschi näite puhul saab volikogu teha need otsused ka ükshaaval, ühel korral tehakse otsus ühe klubi osas ja järgmisel korral teise klubi osas. Ta ütles, et see on väga sensitiivne ja subjektiivne lähenemine. Ta sõnas, et oleme täna selle teema arutamisega küll alles poole peal, aga mure on selles, et kehtiv seadus ja arutuse all olevad sätted on väga halvad ning täna mõistetakse nende alusel kohut. Ta oli seisukohal, et meil ei ole aega menetleda seda eelnõu veel aastaid, otsides parimaid lahendusi ja mitte muuta praegu olemasolevat kasvõi natuke paremaks. Ta leidis, et kui suudame praegust seadust kasvõi sammu võrra paremaks ja selgemaks muuta, siis tuleks selle protsessiga kuhugi jõuda.

Diana Kõmmus lisas, et kohtud tõlgendavad KVS § 7 lõike 1 punkti 4 selgelt kitsendavalt, selles mõttes on kohtupraktika olemas.

Helir-Valdor Seeder ütles, et uurimisorganid seda nii ei tõlgenda.

Diana Kõmmus sõnas, et temal on usku meie uurimisorganitesse. Temale teadaolevalt jälgivad nad kohtupraktikat pingsalt. Ta ütles, et selle eelnõu koostamise taga on olnud mitmeaastane töö koos eelnõu väljatöötamiskavatsuse ettevalmistamisega. Tema päris selle eelnõu oma eelkäijalt eelmise aasta sügisel. Tema hinnangul oleks tegelikult vaja uut lähenemist ja uut väljatöötamiskavatsust. Eestis on palju õigusteadlasi, kes saaksid selles küsimuses kaasa rääkida.

Ando Kiviberg küsis, kas komisjon soovib arutada sisuliselt A. Kovalenko-Kõlvarti 11.03.2025 esitatud muudatusettepanekut. See esitati tähtaega ületades, kuid komisjon võib siiski kujundada soovi korral selle suhtes seisukoha. Kuna keegi ei avaldanud selleks soovi, arutelu ei avatud. Seejärel tegi A. Kiviberg ettepaneku edasi liikuda, leppida kokku, millal see teema uuesti komisjonis arutamisele võetakse ning leida ka õiguseksperdid, keda komisjonis kuulata.

Ants Frosch lausus, et meil oleks vaja saada ka praktikute ülevaadet, nii prokuratuuri kui ka advokatuuri poolt.

Jaak Valge sõnas, et tema jaoks on see teema praegu segane. Ta arvas, et peaksime korraldama midagi ajurünnaku taolist. Kõigepealt tuleb teha selgeks lähteülesanne ja see, mida üldse tahetakse. Ta leidis, et ei ole hea koostada halva kvaliteediga eelnõu.

Ando Kiviberg tänas külalist selgituste eest.

4. Eesti Viipekeele Seltsi algatatud kollektiivne pöördumine „Eesti viipekeele päev lipupäevaks!“ (otsuse tegemine)

Helin Leichter tutvustas kollektiivse pöördumise sisu ja eelnevat menetlust. Ta sõnas, et pöördumisega tehakse ettepanek sätestada Eesti viipekeele päev 1. märtsi Eesti lipu seaduses lipupäevana. Põhiseaduskomisjon arutas pöördumist 21. jaanuari 2025. a istungil, kus kuulas ära pöördujate esindaja. Komisjoni istungil märkis pöördujate esindaja, et nende pöördumise ainuke lahendus ei pea olema eesti viipekeele päeva muutmine lipupäevaks. Pöördumise eesmärk on teadlikkuse tõstmine eesti viipekeelest kui iseseisvast keelest ja nad on nõus erinevate lahendustega, mis tõstavad esile eesti viipekeelt. Ta rõhutas, et nende jaoks on oluline, et eesti viipekeel saaks laiapõhjaselt ühiskondlikku fookusesse. Komisjon ei teinud sellel istungil otsust. Tulenevalt pöördumisest saatis komisjon kirja Kultuuriministeeriumile ja Riigikogu kultuurikomisjonile. Komisjon on saanud Kultuuriministeeriumilt vastuse.

Ando Kiviberg tegi ettepaneku teha pöördumise kohta otsus.

Otsustati:

4.1. Lähtudes Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 152¹³ punktist 5 pöördumises esitatud ettepanek tagasi lükata (konsensus: Ants Frosch, Ando Kiviberg, Katrin Kuusemäe, Evelin Poolamets, Helir-Valdor Seeder, Pipi-Liis Siemann, Timo Suslov, Peeter Tali, Jaak Valge).

Põhiseaduskomisjon vastab kollektiivse pöördumise algatajatele kirjaga, milles selgitab, et toetab pöördujate eesmärki väärtustada ja tõsta teadlikkust eesti viipekeelest. Siiski lükkab komisjon lähtudes Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 152¹³ punktist 5 tagasi ettepaneku 1. märtsi Eesti lipu seaduses lipupäevana sätestamiseks. Komisjon märgib, et eesti viipekeele kasutajatel on võimalik saada ühiskondlikku tähelepanu ka teistsuguste vahenditega kui eesti viipekeele päeva lipupäevaks muutmine. Võimalik on teha ka riiklikult, näiteks Kultuuriministeeriumi tasandil, mõnel aastal avalikkuses selgitustööd, et selle aasta emakeelepäeval keskendutakse eesti viipekeelele. Sellega tõstetakse Eesti inimeste teadlikkust eesti viipekeelest ning tuuakse esile inimesi, kes panustavad sellesse valdkonda.

Põhiseaduskomisjon saatis Kultuuriministeeriumile kirja, milles juhtis ministeeriumi tähelepanu eesti viipekeele temaatikale ning palus kaaluda ettepanekut keskenduda mõne aasta emakeelepäeval eesti viipekeelele. Oma 26.02.2025 vastuskirjas toetas Kultuuriministeerium mõtet tõsta teadlikust eesti viipekeelest olemasolevate sündmuste ja tähtpäevade raames ning leidis, et eesti viipekeele fookus emakeelepäeval on väga teretulnud. Lisaks pöördus põhiseaduskomisjon Riigikogu kultuurikomisjoni poole, paludes võimalusel ka kultuurikomisjonil arutada, kuidas suurendada Eesti inimeste teadlikkust eesti viipekeelest. Eesti lipu seaduse kohaselt on igal ühel õigus heisata ja kasutada eesti lippu. Pöördujatel on võimalik teha avalik üleskutse eesti viipekeele päeval lippude heiskamiseks rahvaalgatuse korras ning kõik kes tahavad solidaarsust näidata saavad sellega liituda. Komisjon lisab vastusele Kultuuriministeeriumi 26.02.2025 kirja.

5. Info ja muud küsimused

Peeter Tali soovis saada neljapäevaks täpseid andmed, kui palju on Euroopa Liidu riikides riigipühi. Lisaks oli tal komisjonile ettepanek arutada riigipühade, riiklike tähtpäevade ja lipupäevade teemat tervikuna, tuginedes komisjonile esitatud andmetele.

Ando Kiviberg nõustus P. Taliga. Ta ütles, et esmalt saadetakse fraktsioonidele kiri.

Ando Kiviberg informeeris, et homse istungi kolmanda päevakorrapunkti „Kollektiivne pöördumine „Petitsioon Eestis alaliselt elavate välisriikide kodanike ja kodakondsuseta isikute valimisõiguse äravõtmise vastu“ osas on kollektiivse pöördumise kontaktisik Julia Smoli öelnud, et nüüd, kus põhiseadus on muudetud, ei näe ta enam põhjust istungile tulla.

(allkirjastatud digitaalselt)
Ando Kiviberg
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Stella Rõbakov
protokollija